

Шишка Ігор Васильович
*кандидат медичних наук, доцент,
Класичний приватний університет*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-30>

**ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДОГОВОРІВ
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ**

В Україні наразі розроблено низку нормативно-правових актів, що регулюють відносини ДПП, серед них: Закон України «Про державне-приватне партнерство» № 2404-VI від 01.07.2010 року; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними» № 232 від 16.02.2011 року; Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства» № 384 від 11.04.2011 року; Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства» № 255 від 27.02.2012 року; Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій застосування Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними» № 944 від 07.06.2016 року; Закон України «Про концесію» № 155-IX від 03.10.2019 року; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів» № 706 від 12.08.2020 року, а також Закон України «Про публічні закупівлі», Закон України «Про управління об'єктами державної власності», Закон України «Про оренду державного та комунального майна», Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності».

Попри це, протягом останніх тринадцяти років, з моменту прийняття профільного закону, кількість проектів ДПП в усіх галузях національної економіки була мізерною. Серед основних перепон і ризиків укладання відповідних договорів фахівці зазначають:

- зростання у результаті законодавчих нововведень зарегульованості процесів укладання і реалізації проектів ДПП, висока ймовірність змін первинних умов договору;
- відсутність у приватного партнера права на повне відшкодування з бюджету інвестиційних витрат та витрат на участь у конкурсі;
- нестабільність податкової і інвестиційної політики;
- значна тривалість процедур (від 18 до 24 місяців) і висока трудомісткість підготовки пропозицій для учасників конкурсу [1];
- непрозорість механізму операційної діяльності під час реалізації і оцінки ефективності проектів;
- незадовільна взаємодія між державними і місцевими органами влади, складність процедури погодження проектів Кабінетом Міністрів;
- відсутність відповідальності держави за невиконання своїх обов'язків перед партнерами [2, с. 60].
- невпорядкованість та обмеженість тарифної політики, практика короткострокового бюджетування;
- низька мотивація центральних органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у переданні частини своїх повноважень приватному сектору;
- високі політичні ризики;
- нестача фахівців з розроблення та техніко-економічного обґрунтування проекту;
- непрозорі умови проведення конкурсу;
- необґрунтованість механізму визначення розміру концесійних платежів [3].

З метою усунення деяких з зазначених вище проблем на розгляд Верховної Ради України було подано проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням

механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України» № 7508 [3].

Основними нововведеннями законопроекту є:

- впровадження електронної системи закупівель за стандартами ЄС;
- впровадження проектів ДПП, заснованих на платежах з бюджету, де держава не передає інвестору ризик попиту;
- спрощення процедури підготовки проектів (скорочення строку підготовки на 10-12 місяців);
- проведення консультацій з ринком та конкурсів у електронній торговельній системі, запуск якої заплановано на 01.01.2025 року;
- формування для однотипних галузевих проектів типових кваліфікаційних вимог до претендентів, що надасть їм можливість приймати участь у низці проектів;
- можливість підготовки невеликих проектів (до 5,4 тис. EUR) без розроблення ТЕО та аналізу ефективності;
- передавання повноважень щодо затвердження переліку проектів виконкомом органів місцевого самоврядування [4, с. 3].

Головним розробником пропозицій з удосконалення законопроекту є Комітет з питань економічного розвитку. Також у розробці пропозицій і зауважень приймали участь Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин, Комітет з питань екологічної політики та природокористування, Комітет з питань аграрної та земельної політики, Комітет з питань транспорту та інфраструктури, Комітет з питань освіти, науки та інновацій, Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Комітет з питань цифрової трансформації, Комітет з питань бюджету, Комітет з питань антикорупційної політики, Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу [5].

Звісно, серед повноважень МОЗ є право погодження проектів законів та формування до них висновки і пропозиції [6, п.4 пп. 3],

але до обговорення проекту Закону щодо удосконалення умов реалізації ДПП воно не долучилося, що викликає певні сумніви стосовно важливості пошуку ефективної моделі державно-приватного партнерства та концесії в системі охорони здоров'я, а включення цього завдання до оперативних заходів реалізації Стратегії, скоріш за все, є даниною моді, з огляду на широке обговорення проблем ДПП в наукових і професійних колах.

Список використаної літератури:

1. Кочеров М. «Нестабільні» гарантії прав приватних партнерів. 21 січня 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/derzhavnoprivatne-partnerstvo/nestabilni-garantiyi-prav-privatnih-partneriv.html> (дата звернення: 12.03.2023).

2. Аналіз джерел та інструментів залучення фінансових ресурсів для фінансування Цілей сталого розвитку в Україні. Київ, 2022. 83 с. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/202211/Аналіз%20джерел%20та%20інструментів%20залучення%20фінансових%20ресурсів%20для%20фінансування%20ЦСР.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).

3. Новікова І., Бойчук Т. Що змінилося після прийняття закону про концесії? 21 січня 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/derzhavnoprivatne-partnerstvo/shcho-zminilosya-pislya-priynyattya-zakonu-pro-koncesiyi.html> (дата звернення: 12.03.2023).

4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1387395> (дата звернення: 12.03.2023).

5. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України № 7508 від 01.07.2022. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=74468 (дата звернення: 14.12.2023).

6. Положення про Міністерство охорони здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 267 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 90). URL: <https://moz.gov.ua/polozhennja-pro-ministriv> (дата звернення: 16.12.2023).